
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Barceló Gavaldà, Helena; Butterfield, Eamon, dir. La Rebel·lió Irlandesa de 1916. Anàlisi i traducció de textos clau. 2016. (1202 Grau en Traducció i Interpretació)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/160643>

under the terms of the license

Treball de Final de Grau

La Rebel·lió Irlandesa de 1916

Anàlisi i traducció de textos clau

Universitat Autònoma de Barcelona

Grau en Traducció i Interpretació

Alumna: Helena Barceló Gavaldà

Tutor: Eamon Butterfield

Juny de 2016

Resum

El que esteu a punt de llegir és un treball que inclou una part teòrica i una part pràctica. La part teòrica consisteix en contextualitzar la història d'Irlanda de principis del segle XX, emmarcada en un episodi que va tenir lloc el 1916, l'Aixecament de Pasqua, que va marcar un punt d'inflexió en la lluita per la independència de l'illa. I la part pràctica se centra en la traducció i anàlisi de dos textos clau: «The Coming Revolution», de Patrick Pearse i «What Is a Free Nation?» de James Connolly. Tots dos van ser líders molt influents del moviment nacionalista irlandès i van tenir un paper molt important en la rebel·lió de 1916.

Paraules clau: Irlanda, història, Aixecament de Pasqua, nacionalisme, independència, traducció, Patrick Pearse, James Connolly.

Resumen

Lo que estáis a punto de leer es un trabajo que incluye una parte teórica y una parte práctica. La parte teórica consiste en contextualizar la historia de Irlanda de principios del siglo XX, emmarcada en un episodio que tuvo lugar en 1916, el Alzamiento de Pascua, que marcó un punto de inflexión en la lucha por la independencia de la isla. Y la parte práctica se centra en la traducción y análisis de dos textos clave: «The Coming Revolution», de Patrick Pearse y «What Is a Free Nation?» de James Connolly. Los dos fueron líderes muy influyentes del movimiento nacionalista y tuvieron un papel muy importante en la rebelión de 1916.

Palabras clave: Irlanda, historia, Alzamiento de Pascua, nacionalismo, independencia, traducción, Patrick Pearse, James Connolly.

Abstract

What you are about to read is a paper which includes a theoretical part and a practical part. The theoretical part consists in contextualizing the early 20th century history of Ireland, framed in an episode that took place in 1916, the Easter Rising, which marked a turning point in the struggle for the island's independence. And the practical part focuses on the translation and analysis of two key texts: «The Coming Revolution» by Patrick Pearse and «What Is a Free Nation?» by James Connolly. They both were very influential leaders of the Irish nationalist movement and had a very important role in the rebellion of 1916.

Key words: Ireland, history, Easter Rising, nationalism, independence, translation, Patrick Pearse, James Connolly.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	4
2. CONTEXT HISTÒRIC	6
2.1. L' AIXECAMENT DE PASQUA I EL CAMÍ CAP A LA INDEPENDÈNCIA.....	7
2.2. COM VA REPERCUTIR LA SITUACIÓ IRLANDESA A CATALUNYA: L'ORIGEN DEL NACIONALISME RADICAL.....	9
3. PRINCIPALS LÍDERS DEL MOVIMENT INDEPENDENTISTA.....	11
3.1. PATRICK PEARSE	11
3.1.1. <i>Vida</i>	11
3.1.2. <i>Resum, traducció i Anàlisi d'un article polític</i>	14
3.2. JAMES CONNOLLY	24
3.2.1. <i>Vida</i>	24
3.2.2. <i>Resum, traducció i anàlisi d'un text polític</i>	26
4. CONCLUSIONS.....	36
5. BIBLIOGRAFIA.....	38

1. Introducció

Sempre he tingut interès per la història i pels moviments nacionalistes, suposo que pel fet que visc a Catalunya, un territori on precisament hi ha hagut i hi ha un moviment nacionalista molt fort i estès entre la població. És per això que vaig decidir enfocar el meu treball de final de grau a la revolta irlandesa de principis de segle XX, un tema que em cridava molt l'atenció. N'havia sentit a parlar, de la revolta: sabia que Irlanda, durant molt de temps, va ser oprimida per la corona anglesa i que entre la població s'havia forjat un sentiment molt fort de rebuig cap al poder opressor, i també sabia que el 1916 va tenir lloc a Dublín l'Aixecament de Pasqua, una insurrecció armada que va acabar amb molts morts, que va marcar un punt d'inflexió en la lluita nacionalista i que va precedir el procés cap a la independència d'Irlanda. Però a part de tot això, no en sabia gairebé res més. Així doncs, per relacionar el treball amb els estudis que he cursat durant aquests quatre anys, vaig pensar que podria fer un treball que tingués una part d'història i una part de traducció, és a dir, una part centrada en el context històric i social de l'època, i una altra que consistís en la traducció de textos clau escrits per líders del moviment independentista. El meu tutor em va recomanar que traduís Patrick Pearse i James Connolly, ja que van ser dos polítics que van participar a l'Aixecament de Pasqua que, tot i compartir l'ideal independentista, diferien en la ideologia: Patrick Pearse volia alliberar Irlanda d'Anglaterra i era partidari de la lluita armada. A més, era un gran defensor de la llengua pròpia, el gaèlic irlandès, que segons ell havia de ser protegida i reivindicada, ja que era el que identificava el poble irlandès com a tal. James Connolly també volia la independència i defensava la lluita armada com a mitjà per aconseguir-la, però a diferència de Pearse i d'altres líders del moviment que van participar a l'aixecament de 1916, era socialista, i deia que l'alliberament d'Irlanda només seria possible amb un sistema just, sense classes socials.

He estructurat el treball en les següents parts: per començar, una part del context històric de l'època (Irlanda a principis del segle XX), un apartat en què parlo de la repercussió que va tenir la situació irlandesa entre els moviments nacionalistes de Catalunya, i, per acabar, dos apartats sobre els dos autors que he traduït, Patrick Pearse i James Connolly, cadascun dels quals consta d'una part en què parlo de la seva vida i de la importància que van tenir en la història d'Irlanda, i una part en què faig una traducció comentada d'un text seu, que després analitzo des del punt de vista lingüístic i temàtic.

Pel que fa a la bibliografia del treball, cal dir que no em va costar gens trobar fonts d'informació sobre el tema de la rebel·lió irlandesa. S'han publicat molts llibres d'història d'Irlanda, i a Internet també hi ha molta informació sobre el tema. A més, part de la meua recerca també la

vaig fer a partir del visionat de diversos documentals sobre Irlanda i la vida de Patrick Pearse i James Connolly.

Així doncs, he dividit les fonts consultades en tres grups: fonts en suport paper, fonts en suport digital i fonts audiovisuals.

2. Context històric

A principis del segle XX, corrien temps convulsos a Irlanda, que aleshores encara formava part del Regne Unit i estava bolcada en aconseguir l'autonomia. Un nou govern liberal presidit pel primer ministre Asquith havia privat la Cambra dels Lords del dret a vetar les lleis, i va proposar al Parlament una altra llei d'autonomia per a Irlanda que va ser aprovada el 1912, tot i que no es va aplicar, en mig de les protestes de l'oposició unionista, que va culminar amb una enorme manifestació organitzada pel grup armat Força de Voluntaris d'Ulster (UVF). En aquesta època que hi va haver un gran augment en el sentiment nacionalista irlandès, i van sorgir moviments republicans que reclamaven la independència d'Irlanda respecte el Regne Unit. Irlanda va ser la primera colònia anglesa i, després de set-cents anys d'ocupació i no estava disposada a ser l'última en descolonitzar-se.

Però les tensions entre Irlanda i Anglaterra vénen de lluny, i per entendre'n l'origen, és necessari tornar un quants anys enrere. El 1494, la llei Poynnings estengué a Irlanda la legislació britànica i declarà nul·les totes les decisions del parlament irlandès. L'odi entre irlandesos i anglesos, fomentat per l'acaparament de terres per part dels conqueridors anglonormands, es manifestà de bell nou en les lluites religioses del segle XVI. Els irlandesos catòlics es bateren per llur independència i també per llur religió. A partir d'aquí, van tenir lloc diversos esdeveniments que encara van causar més aldarulls a Irlanda, com ara les revoltes dels Fitzgerald de Desmond (1568-83), de Shane O'Neill (1599), d'Hugh O'Neill, comte de Tyrone, i d'O'Donnell (1594-1603) contra els intents d'Enric VIII, rei d'Irlanda, d'imposar el protestantisme i de confiscar les terres als pagesos. Totes aquestes revoltes van ser durament reprimides. Trobant-se el poble irlandès en un estat miserable, agreujat amb la instal·lació dels colons escocesos i anglesos a l'Ulster i amb les noves amenaces de confiscacions de terres, esclatà, el 1641, una gran rebel·lió, que durà més de deu anys i que fou només vençuda per Cromwell, el qual ordenà les matances de Drogheda i Wexford (1649). La situació del país millorà després de la Restauració dels Stuart, i sobretot durant el regnat de Jaume II (1685-88). Tant la llibertat religiosa com les garanties per a llurs terres foren assegurades als irlandesos pel tractat de Limerick, el qual, però, no fou respectat per Guillem III, que publicà les terribles lleis penals del 1704, en què imposava als catòlics irlandesos la submissió més absoluta. Les classes dominants angleses s'esforçaren a ofegar tota la vida comercial i econòmica d'Irlanda i arribaren fins i tot a prohibir el comerç d'Irlanda amb les colònies angleses, a fi d'evitar la competència. Posteriorment, quan el govern de Londres es trobà amb la revolta de les colònies nord-americanes, s'afirmà una posició parlamentària irlandesa, mantinguda pel protestant

Henry Grattan, que el 1782 obtingué una reforma parlamentària i la suspensió de diverses restriccions imposades als catòlics. L'agitació provocada per la influència de la Revolució Francesa -la fundació del grup dels Irlandesos Units de Wolfe Tone, el 1791, i la rebel·lió del 1798- obrí un nou període repressiu, que culminà el 1801 amb l'aprovació de l'*Act of Union*, per la qual Irlanda era unida a la Gran Bretanya -Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda-. A partir del segle XIX, Irlanda, país bàsicament agrícola, en contrast amb Anglaterra, com més anava més industrialitzada, passà per unes grans crisis econòmiques, que culminaren en les terribles fams de 1846-48, que obligaren a emigrar prop de dos milions d'irlandesos cap a Amèrica -èxode que continuà durant els segles XIX i XX-. L'odi contra Anglaterra, conseqüentment, es féu més patent, malgrat l'emancipació dels catòlics, aconseguida el 1829 per O'Connell, i l'eradicació de l'Església anglicana (1869). El 1881 Gladstone inicià una reforma agrària, la qual, però, no resolgué els problemes econòmics i socials, i una gran part de la terra continuà en mans dels anglesos.

Després d'aquesta contextualització, tornem a la Irlanda de principis del segle XX. Com he esmentat abans, el nacionalisme irlandès va agafar molta força i es va anar radicalitzant cada vegada més. Així, van sorgir moviments terroristes, com els de la Jove Irlanda, el dels Fenians i el dels Voluntaris Irlandesos; va ser important també el moviment obrer, representat essencialment pel Partit Obrer Irlandès (fundat el 1896) i el Partit Socialista Republicà Irlandès (fundat el 1910).

L'esclat de la Primera Guerra Mundial el juliol de 1914 no va fer més que postergar les ambicions nacionals: la majoria dels Voluntaris Irlandesos -una organització fundada pel catedràtic Eoin MacNeill que representava la resposta dels nacionalistes als unionistes de la Força de Voluntaris d'Ulster- es va allistar a l'exèrcit britànic. Existia la sensació que, ja que Anglaterra havia promès una llei d'autonomia a Irlanda, els irlandesos havien d'ajudar.

2.1. L'aixecament de Pasqua i el camí cap a la independència

La revolta de 1916 es va convertir en un «sacrifici de sang», però no s'havia pas organitzat amb aquesta intenció en un principi. En realitat, l'IRB aspirava a una victòria militar com a conseqüència d'una guerra insurreccional a gran escala. S'esperava que l'acció dels insurrectes seria l'espurna que faria encendre el foc de la revolta a tot Irlanda. Tanmateix, a mesura que s'apropava el dia previst per a la insurrecció, anà creixent la consciència que l'aixecament fracassaria des d'un punt de vista militar. Els conspiradors, però, van interpretar l'acció que anaven a emprendre com un cop d'efecte de conseqüències previsibles. En qualsevol cas, la presentació de l'aixecament com un sacrifici de sang serviria per a justificar el gest dels

revoltats, que seria legitimat uns anys més tard pel moviment independentista irlandès encapçalat pel *Sinn Féin* i Eamon de Valera.

Tot i que molts Voluntaris Irlandesos es van allistar a l'exèrcit anglès, n'hi va haver alguns que no estaven disposats a fer-ho. Dos petits grups -un sector dels Voluntaris Irlandesos dirigits per Patrick Pearse i l'Exèrcit de Ciutadans Irlandesos encapçalat per James Connolly- van organitzar una rebel·lió que va agafar el país per sorpresa. El dilluns de Pasqua de 1916, una tropa reduïda de Voluntaris va marxar contra Dublín i es va apoderar de diversos llocs clau, establint el quarter general a l'oficina de correus del carrer O'Connell. Des de l'escalinata d'entrada, Pearse va llegir als transeünts la declaració en què es proclamava que Irlanda era una república i que ells eren el govern provisional, però el poble no donava suport als rebels.

L'actitud del poble va canviar per l'actuació dels anglesos, que van convertir els rebels de la Insurrecció de Pasqua en màrtirs: dels 77 sentenciats a mort, en van executar 15. Aquests fets van provocar que el suport als republicans augmentés de manera espectacular.

A finals de la Primera Guerra Mundial, a les eleccions generals de 1918, els republicans es van agrupar sota la bandera del *Sinn Féin* i van obtenir la gran majoria dels escons. Menyspreant el Parlament de Londres, els recentment escollits diputats —molts d'ells veterans de la Insurrecció de 1916— van declarar la independència d'Irlanda y van constituir el *Dáil Éireann* (Parlament Irlandès), amb seu a la Mansion House de Dublín i presidida per Eamon de Valera (1882-1975). Els Voluntaris Irlandesos es van convertir en l'Exèrcit Republicà Irlandès (IRA) i el *Dáil* els va autoritzar per combatre les tropes britàniques desplegades a l'illa.

La repressió per part de la corona anglesa va obrir llavors el camí de la Guerra d'Independència, que s'acabaria el 1921 amb el Tractat angloirlandès, que consagra la partició de l'illa en dos: un Estat Lliure —format pels 26 comtats de l'Oest, l'Est i el Sud- i una província britànica als 6 comtats del Nord. Aquí es troba l'origen del conflicte nord-irlandès que coneixem a l'actualitat.

Malgrat tot, l'Estat Lliure, que va néixer en mig d'una guerra civil entre nacionalistes, enfrontant tràgicament defensors i detractors del Tractat particionista, va anar consolidant el camí cap a la independència irlandesa, trencant paulatinament vincles amb Londres fins el 1948, quan definitivament es va constituir la República. És per aquest motiu que la República irlandesa d'avui es considera hereva dels rebels de 1916.

2.2. Com va repercutir la situació irlandesa a Catalunya: l'origen del nacionalisme radical

La lluita d'Irlanda contra l'ocupació britànica va tenir molt de ressò en la política catalana. El catalanisme donava suport a la causa irlandesa, però la majoria de sectors no va veure amb bons ulls l'aixecament de 1916. Molts catalanistes van interpretar la revolta com un acte de força eixorc d'una minoria d'irlandesos i que, a més de no respondre a una voluntat majoritària del poble irlandès, representava un entrebanc per a la política a favor del *Home Rule*.

Antoni Rovira i Virgili¹, un dels més grans coneixedors de l'evolució política irlandesa, s'havia declarat un ferm defensor del *Home Rule* i propugnava, en general, la solució federal a tots els problemes de les nacionalitats. Va fer una anàlisi de la insurrecció irlandesa en què va manifestava la seva total oposició a l'aixecament, que considerava un inútil «vessament de sang» que, a més, obstaculitzava la consecució de l'autonomia. L'única crítica de Rovira i Virgili envers l'actitud de les autoritats britàniques va ser en relació amb els afusellaments dels líders de la revolta. Tot i que no en va negar la legitimitat, va manifestar la seva oposició en base a raons morals i polítiques.

Tanmateix, no tots els catalanistes es van oposar a la insurrecció irlandesa. Alguns nacionalistes radicals van veure l'aixecament com un model a seguir. Daniel Cardona² va defensar aferrissadament el «sacrifici de sang» en referència als «màrtirs» irlandesos de 1916 i als posteriors fets revolucionaris encapçalats per Eamon de Valera³.

---

¹ Antoni Rovira i Virgili (Tarragona, 26 de novembre de 1882 - Perpinyà, 5 de desembre de 1949) fou un periodista, lingüista i polític català, militant d'Esquerra Republicana de Catalunya i president del Parlament de Catalunya a l'exili.

² Daniel Cardona i Civit (Barcelona, 18 d'agost de 1890 — Sant Just Desvern, 7 de març de 1943), conegut pels pseudònims Vibrant i l'Irlandès, fou un polític català, un dels més actius de l'independentisme insurreccional dels anys 20 i 30.

³ Eamon de Valera (Nova York, 14 d'octubre de 1882 — Dublín, 29 d'agost de 1975), polític irlandès d'ascendència espanyola. Com a president del Sinn Féin (1917-26) i president de la clandestina Irish Republic, tingué una destacadíssima participació en les lluites per a l'alliberament d'Irlanda. Per la seva participació en la revolta del 1916 fou condemnat a la pena de mort, que li fou commutada pel fet d'ésser ciutadà nord-americà. Rebutjà l'acord que creava l'Estat Lliure d'Irlanda (1921) i, comandant els elements més radicals del Sinn Féin, exigí la total independència per a tota l'illa i boicotejà el parlament irlandès. El 1926 abandonà aquesta actitud i organitzà un nou partit, el Fianna Fáil, del qual fou president (1926-59) i que triomfà a les eleccions del 1932. Com a primer ministre (1932-48, 1951-54 i 1957-59) trencà els lligams que unien Irlanda amb la Gran Bretanya. Posteriorment (1959-73) fou president de la República d'Irlanda.

Tot i que era una posició minoritària, la glorificació dels insurrectes irlandesos de 1916 no va partir solament de plantejaments ideològics com els de Cardona. Manuel Serra i Moret⁴ va defensar la revolta considerant-la un acte legítim d'un poble que ha viscut esclavitzat i oprimat, i va criticar obertament l'actitud del govern britànic. Va preveure, a més, que les polítiques del *Sinn Féin*⁵ s'acabarien imposant, en bona mesura, gràcies a la insurrecció.

El 1919, Francesc Macià⁶, influït per la revolta irlandesa, va fundar Estat Català, un partit que va adoptar plantejaments secessionistes i va formular la necessitat de la independència en relació amb Espanya. Així el va definir: "partit independentista, interclassista i no dogmàtic, que lluita per la independència dels Països Catalans i el català com a única llengua oficial". Va esdevenir el primer nucli independentista de la història de Catalunya, i, igual que els nacionalistes irlandesos, també veia la lluita armada com a mitjà. Entre els seus dirigents hi havia Ventura Gassol i Daniel Cardona. A diferència del catalanisme que fins ara havia dominat el panorama polític català, més aviat d'ideologia moderada, aquest nou moviment era molt més radical.

L'evolució posterior d'Irlanda —amb l'enfortiment del *Sinn Féin* i dels partidaris de la independència— va refermar els nacionalistes radicals catalans en la necessitat d'organitzar un moviment insurreccional a l'estil irlandès.

---

⁴ Manuel Serra i Moret (Vic, Osona, 1884 — Perpinyà, 1963), polític i escriptor, fill de l'historiador Josep Serra i Campdelacreu. Conferenciant i articulista des de molt jove, col·laborà a *La Renaixença*, *El Pensament Català* i *Catalunya Artística*, així com a d'altres publicacions de comarques.

⁵El *Sinn Féin* fou un moviment nacionalista i republicà irlandès, creat el 1902 per Arthur Griffith. Lluità per la independència d'Irlanda contra la Gran Bretanya. El 1916 desencadenà l'Aixecament de Pasqua, que obtingué un gran ressò. En les eleccions del 1918 al parlament de Dublín, el Sinn Féin, dirigit per Eamon de Valera, obtingué un gran triomf. Oposat al tractat del 1921 pel qual la Gran Bretanya reconegué l'existència de l'estat lliure d'Irlanda, continuà la lluita. A través del seu braç armat, l'Irish Republican Army (IRA), inicià un seguit de campanyes a Irlanda del Nord que culminaren en un estat de guerra civil latent.

⁶ Francesc Macià i Llussà (Vilanova i la Geltrú, 21 de setembre de 1859 — Barcelona, 25 de desembre del 1933) fou un militar, polític independentista i President de la Generalitat de Catalunya, conegut popularment com l'Avi. El 1931 proclamà la República Catalana com a estat integrant de la Federació Ibèrica.

3. Principals líders del moviment independentista

En aquest apartat presento dues personalitats que van liderar la rebel·lió de 1916 a Dublín: Patrick Pearse i James Connolly. Parlo de la vida de cadascun i de la importància que van tenir al moviment independentista irlandès. Després selecciono un text de cadascun, en faig una traducció amb informe —és a dir, justificant les decisions preses per a resoldre problemes lingüístics i culturals que hi he trobat—, i finalment l'analitzo des del punt de vista lingüístic i contextual —centrant-me en el tema que tracta, la intenció comunicativa que presenta i la importància que va tenir a l'època en què a ser escrit—.

3.1. PATRICK PEARSE

Padraig Henry Pearse (conegut també com Pádraig Pearse; irlandès: Pádraig Anraí Mac Piarais; 10 de novembre de 1879 – 3 de maig de 1916) va ser mestre, poeta en gaèlic irlandès, escriptor, nacionalista i activista polític (va ser un dels líders de la Insurrecció de Pasqua de 1916). Va declarar la independència d'Irlanda i va ser proclamat "President del Govern Provisional" de la República, tot i que altres rebels no van acceptar aquest estatus. Després del fracàs de la insurrecció, va ser executat juntament amb 14 rebels. Molts el van considerar l'ànima de la rebel·lió.

3.1.1. Vida

Padraig Henry Pearse va néixer el 1879 a Dublín. El seu pare, James Pearse, era un picapedrer originari de Birmingham que va treballar en la construcció de la catedral. El 1870 es va convertir al catolicisme, potser per motius laborals, i va adoptar un punt de vista polític moderadament autonomista. El 1877 es va casar per segon cop amb Margaret Brady. Tenia dos fills del seu anterior matrimoni, Emily i James. Margaret era originària de Dublín, però la seva família era originària del Comtat de Meath i parlaven gaèlic irlandès. L'amor de Patrick pel gaèlic li venia de la influència de la seva tia-àvia Margaret i la seva escolarització a Westland Row.

El 1896, amb només 16 anys, es va unir a la Lliga Gaèlica (*Conradh na Gaeilge*), i el 1903, amb 23, va esdevenir editor del diari *An Claidheamh Soluis* ("L'Espasa de Llum").

D'antuvi el seu principal heroi era el personatge folklòric Cúchulainn, encara que des d'aleshores es va interessar pels líders dels passats moviments republicans, com Theobald Wolfe Tone i Robert Emmet (tots dos, irònicament, protestants escèptics), l'exemple dels quals li va inspirar la revolta de 1916. Com va escriure Conor Cruise O'Brien, veia l'alçament com "una Passió amb sang real."

Patrick Pearse creia que la llengua era el que identificava intrínsecament una nació. Considerava que el sistema escolar irlandès estava pensat per a convertir els joves en bons anglesos o irlandesos obedients, raó per la qual calia una alternativa. Se li van unir alguns revivalistes cèltics que intentaven salvar el gaèlic irlandès de l'extinció. Pensava que la clau per salvar la llengua era un sistema educatiu apropiat. Per a dur-ho a la pràctica, el 1908 va crear la seva pròpia escola bilingüe, l'Escola St. Enda (Scoil Éanna) a Ranelagh, al Comtat de Dublín, on els nens aprenien els dos idiomes.

Amb l'ajuda de Thomas Mac Donagh, el seu germà petit Willie i altres acadèmics, l'experiment va ser un èxit. Tot va anar com havia planejat i fins i tot va enviar alumnes a estudiar a la Gaeltacht⁷ de l'oest d'Irlanda. El seu idealisme el va dur a cercar un lloc encara més idíl·lic per a l'escola, raó per la qual la va traslladar a Rathfarnham, un barri de Dublín, el 1910. Això, però, va provocar dificultats econòmiques que el van portar a la ruïna mentre feia el possible per a mantenir l'escola.

El novembre de 1913, Pearse va ser convidat al discurs inaugural dels Voluntaris Irlandesos, un grup creat per a reforçar la Llei d'Autonomia i en oposició als protestants de la Ulster Volunteer Force. La proposta havia fallat en passar a la Cambra dels Lords en un tercer esforç, però els poders disminuïts dels Lords sota la Parliament Act volia dir que la llei només podia ser anul·lada.

A principis de 1914, Pearse va esdevenir membre de la Germandat Republicana Irlandesa (IRB), una organització dedicada a expulsar els britànics d'Irlanda i establir-hi una República; alhora era membre dels Voluntaris, dels quals en fou Director d'Organització Militar, el membre de més alt rang dins la IRB, cosa que va ser fonamental per a comandar la futura rebel·lió. Cap al 1915 va esdevenir membre del Consell Suprem de l'IRB i del Consell Militar secret, nucli que organitzaria la rebel·lió irlandesa mentre les tropes britàniques lluitaven a la Primera Guerra Mundial.

---

⁷ *Gaeltacht* és una paraula irlandesa que fa referència a les zones o districtes de la República d'Irlanda on el govern irlandès reconeix que el gaèlic irlandès hi és la llengua predominant, és a dir, la llengua vernacle parlada a la llar. Aquests districtes foren reconeguts oficialment d'antuvi per l'Estat Lliure Irlandès, després del renaixement gaèlic, com a part de la política del govern destinada a restaurar la llengua irlandesa.

L'1 d'agost de 1915, Pearse va fer una oració funerària al funeral del fenià⁸ Jeremiah O'Donovan Rossa, on va lloar els revoltats de l'Aixecament fenià de 1867 com a exemple a seguir per les noves generacions.

Pearse, a causa de la seva habilitat oratòria, va ser escollit pel destacat dirigent de l'IRB Thomas Clarke per a ser portaveu de l'alçament. Va ser Pearse qui, poc abans de l'alçament de 1916, va donar ordres a totes les unitats de Voluntaris en les maniobres de tres dies prèvies a la revolta, que era el senyal d'alçament general. Quan Eoin MacNeill, cap d'estat major dels Voluntaris, va descobrir que havia estat planejat sense les armes promeses per Alemanya, va enviar contraordres per escrit, provocant que Pearse ajornés l'aixecament un dia, i amb menys efectius dels previstos. Sense MacNeill com a cap, el Consell Militar necessitava algú que prengués el títol de President de la República d'Irlanda i Comandant en Cap. Pearse en va ser escollit davant de Clarke, ja que Clarke era un convicte pels britànics i no podia jugar cap paper directament, alhora que Pearse era respectat com a líder natural arreu del país.

Tanmateix, la proclama on Pearse va ser designat President de la República no era acceptada per tothom. El govern es definia com a 'provisional'. L'esposa de Clarke va afirmar a la seva autobiografia que els revoltats pensaven que Clarke era el president, donat que la seva signatura era la primera de la llista en la proclama. Emmet Clarke, fill de Tom Clarke, aleshores un nen, que era present quan alliberaren la seva mare, va afirmar que un dels dirigents li va preguntar "Qui coi ha fet Pearse president?" Oponents de Pearse el van acusar d'utilitzar el seu rol com a cap propagandístic de la revolta per a erigir-se president. El càrrec que Pearse tenia només figurava en un document secundari, un redactat pel mateix Pearse, no l'actual Proclamació. A més, el document es referia a ell com a "President del Govern Provisional", no pas "President de la República". Un "President de govern" equival a primer ministre, no a president d'estat.

Quan es va produir l'Aixecament de Pasqua el dilluns 24 d'abril de 1916, ajornada un dia per i la contraordre de MacNeill i pel fet que la marina britànica hagués interceptat les armes enviades per Alemanya en el vaixell Aud, fou Pearse qui va proclamar la República als esglaons del General Post Office, quarter general dels insurgents. Quan, després d'alguns dies de combat, va veure que la victòria era impossible, es va rendir, amb la majoria dels altres líders. Pearse i catorze més, inclòs el seu germà Willie, foren jutjats per un tribunal militar i afusellats. Sir Roger Casement, líder de l'IRB que havia intentat infructuosament reclutar una força insurgent entre presoners de guerra irlandesos a Alemanya, va ser penjat a la forca a Londres l'agost

---

⁸ Fenià és un terme utilitzat des dels anys 1850 per a referir-se als nacionalistes irlandesos que s'oposaven al domini britànic a Irlanda. També es pot referir més específicament als membres de la Germanat Republicana Irlandesa.

següent. Thomas Clarke, Thomas MacDonagh i el mateix Pearse van ser els primers rebels executats, el matí del 3 de maig de 1916. Pearse aleshores tenia 36 anys..

3.1.2. Resum, traducció i Anàlisi d'un article polític

«The Coming Revolution» (1913)

RESUM

A «The Coming Revolution», article escrit el novembre de 1913, Pearse expressa el seu agraïment a la tasca de la Lliga Gaèlica i també la convicció que ha de ser reemplaçada per una nova política revolucionària. Irònicament, Pearse presenta els seus respectes al moviment polític armat d'Ulster, que va ser fundat com un rebuig de la política nacionalista irlandesa que ell defensa. Però aplaudeix els Voluntaris d'Ulster perquè es van armar per lluitar pels seus ideals, i fa una crida per formar un moviment armat que reflecteixi l'èxit que van aconseguir aquells homes. De la mateixa manera que la crida a les armes de Pearse s'emmarcava en un context específicament irlandès, també va ser part d'una sensibilitat generacional que hi havia a tot Europa: va augurar l'entusiasme estès que es va emparar dels europeus el 1914, quan va esclatar la Primera Guerra Mundial.

TEXT ORIGINAL

The Coming Revolution

(November 1913)

I have come to the conclusion that the Gaelic League, as the Gaelic League, is a spent force; and I am glad of it. I do not mean that no work remains for the Gaelic League, or that the Gaelic League is no longer equal to work; I mean that the vital work to be done in the new Ireland will be done not so much by the Gaelic League itself as by men and movements that have sprung from the Gaelic League or have received from the Gaelic League a new baptism and a new life of grace. The Gaelic League was no reed shaken by the wind, no mere vox clamantis: it was a prophet and more than a prophet. But it was not the Messiah. I do not know if the Messiah has yet come, and I am not sure that there will be any visible and personal Messiah in this redemption: the people itself will perhaps be its own Messiah, the people labouring, scourged, crowned with thorns, agonising and dying, to rise again immortal and impassible.

For people are divine and are the only things that can properly be spoken of under figures drawn from the divine epos.

If we do not believe in the divinity of our people we have had no business, or very little, all these years in the Gaelic League. In fact, if we had not believed in the divinity of our people, we should in all probability not have gone into the Gaelic League at all. We should have made our peace with the devil, and perhaps might have found him a very decent sort; for he liberally rewards with attorney-generalships, bank balances, villa residences, and so forth, the great and the little who serve him well. Now, we did not turn our backs upon all these desirable things for the sake of is and tá. We did it for the sake of Ireland. In other words, we had one and all of us (at least, I had, and I hope that all you had) an ulterior motive in joining the Gaelic League. We never meant to be Gaelic Leaguers and nothing more than Gaelic Leaguers. We meant to do something for Ireland, each in his own way. Our Gaelic League time was to be our tutelage: we had first to learn to know Ireland, to read the lineaments of her face, to understand the accents of her voice; to re-possess ourselves, disinherited as we were, of her spirit and mind, re-enter into our mystical birthright. For this we went to school to the Gaelic League. It was a good school, and we love its name and will champion its fame throughout all the days of our later fighting and striving. But we do not propose to remain schoolboys for ever.

I often said (quoting, I think, Herbert Spencer) that education should be a preparation for complete living; and I say now that our Gaelic League education ought to have been a preparation for our complete living as Irish Nationalists. In proportion as we have been faithful and diligent Gaelic Leaguers, our work as Irish Nationalists (by which term I mean people who accept the ideal of, and work for, the realisation of an Irish Nation, by whatever means) will be earnest and thorough, a valiant and worthy fighting, not the mere carrying out of a ritual. As to what your work as an Irish Nationalist is to be, I cannot conjecture; I know what mine is to be, and would have you know yours and buckle yourself to it. And it may be (nay, it is) that yours and mine will lead us to a common meeting-place, and that on a certain day we shall stand together, with many more beside us, ready for a greater adventure than any of us has yet had, a trial and a triumph to be endured and achieved in common.

This is what I meant when I said that our work hence forward must be done less and less through the Gaelic League and more and more through the groups and the individuals that have arisen, or are arising, out of the Gaelic League. There will be in the Ireland of the next few years a multitudinous activity of Freedom Clubs, Young Republican Parties, Labour Organisations, Socialist Groups, and what not; bewildering enterprises undertaken by sane persons and insane persons, by good men and bad men, many of them seemingly contradictory, some mutually

destructive, yet all tending towards a common objective, and that objective: the Irish Revolution.

For if there is one thing that has become plainer than another it is that when the seven men met in O'Connell Street to found the Gaelic League, they were commencing, had there been a Liancourt there to make the epigram, not a revolt, but a revolution. The work of the Gaelic League, its appointed work, was that: and the work is done. To every generation its deed. The deed of the generation that has now reached middle life was the Gaelic League: the beginning of the Irish Revolution. Let our generation not shirk its deed, which is to accomplish the revolution.

I believe that the national movement of which the Gaelic League has been the soul has reached the point which O'Connell's movement had reached at the close of the series of monster meetings. Indeed, I believe that our movement reached that point a few years ago—say, at the conclusion of the fight for Essential Irish; and I said so at the time. The moment was ripe then for a new Young Ireland Party, with a forward policy; and we have lost much by our hesitation. I propose in all seriousness that we hesitate no longer—that we push on. I propose that we leave Conciliation Hall behind us and go into the Irish Confederation. Whenever Dr. Hyde, at a meeting at which I have had a chance of speaking after him, has produced his dove of peace, I have always been careful to produce my sword; and to tantalise him by saying that the Gaelic League has brought into Ireland 'Not Peace, but a Sword'. But this does not show any fundamental difference of outlook between my leader and me; for while he is thinking of peace between brother-Irishmen, I am thinking of the sword-point between banded Irishmen and the foreign force that occupies Ireland: and his peace is necessary to my war. It is evident that there can be no peace between the body politic and a foreign substance that has intruded itself into its system: between them war only until the foreign substance is expelled or assimilated.

Whether Home Rule means a loosening or a tightening of England's grip upon Ireland remains yet to be seen. But the coming of Home Rule, if come it does, will make no material difference in the nature of the work that lies before us: it will affect only the means we are to employ, our plan of campaign. There remains, under Home Rule as in its absence, the substantial task of achieving the Irish Nation. I do not think it is going to be achieved without stress and trial, without suffering and bloodshed at any rate, it is not going to be achieved without work. Our business here and now is to get ourselves into harness for such work as has to be done.

I hold that before we can do any work, any men's work, we must first realise ourselves as men. Whatever comes to Ireland she needs men. And we of this generation are not in any real sense

men, for we suffer things that men do not suffer, and we seek to redress grievances by means which men do not employ. We have, for instance, allowed ourselves to be disarmed; and, now that we have the chance of re-arming, we are not seizing it. Professor Eoin MacNeill pointed out last week that we have at this moment an opportunity of rectifying the capital error we made when we allowed ourselves to be disarmed; and such opportunities, he reminds us, do not always come back to nations.

A thing that stands demonstrable is that nationhood is not achieved otherwise than in arms: in one or two instances there may have been no actual bloodshed, but the arms were there and the ability to use them. Ireland unarmed will attain just as much freedom as it is convenient for England to give her; Ireland armed will attain ultimately just as much freedom as she wants. These are matters which may not concern the Gaelic League, as a body; but they concern every member of the Gaelic League, and every man and woman of Ireland. I urged much of this five or six years ago in addresses to the Ard-Chraobh: but the League was too busy with resolutions to think of revolution, and the only resolution that a member of the League could not come to was the resolution to be a man. My fellow-Leaguers had not (and have not) apprehended that the thing which cannot defend itself, even though it may wear trousers, is no man.

I am glad, then, that the North has begun. I am glad that the Orangemen have armed, for it is a goodly thing to see arms in Irish hands. I should like to see the A. O. H. armed. I should like to see the Transport Workers armed. I should like to see any and every body of Irish citizens armed. We must accustom ourselves to the thought of arms, to the sight of arms, to the use of arms. We may make mistakes in the beginning and shoot the wrong people; but bloodshed is a cleansing and a sanctifying thing, and the nation which regards it as the final horror has lost its manhood. There are many things more horrible than bloodshed; and slavery is one of them.

TRADUCCIÓ

Al text hi ha problemes de traducció: problemes relacionats amb el lèxic, expressions idiomàtiques o problemes sintàctics i referències culturals o a persones.

He fet una traducció acadèmica. Així doncs, hi he afegit notes a peu de pàgina en què explico quins problemes de traducció he trobat, com els he resolt, quin criteri he seguit i perquè.

«La Revolució Imminent»⁹

(Novembre de 1913)

He arribat a la conclusió que la Lliga Gaèlica¹⁰, tal i com l'entenem¹¹, ha entrat en decadència. I me n'alegro. El que vull dir no és que a la Lliga Gaèlica no li quedi feina a fer, o que la Lliga Gaèlica ja no fa la mateixa feina. Em refereixo a que la labor crucial que es farà a la nova Irlanda no només la durà a terme la Lliga Gaèlica, sinó també tots els homes i els moviments que van néixer de la Lliga Gaèlica o que n'han rebut un nou bateig o una nova vida de gràcia. La Lliga Gaèlica no era una canya sacsejada pel vent, no era una mera vox clamantis¹²: era un profeta i més que un profeta. Però no era el Messies. No sé si el Messies ja ha arribat, i no estic segur de si hi haurà cap Messies visible i personal en aquesta redempció: la gent potser serà el seu propi Messies; la gent que treballa, fuetejada, coronada amb espines, que agonitza i que mor, per tornar a créixer immortal i impassible.

Perquè el poble és diví i és l'únic de què es pot parlar degudament sota figures extretes de les epopeies¹³ divines.

Si no creiem en la divinitat del nostre poble, tots aquests anys no hem tingut res a veure, o molt poc a veure, amb la Lliga Gaèlica. De fet, si no haguéssim cregut en la divinitat del nostre

---

⁹ *La Revolució Imminent (The Coming Revolution)*: Problema gramatical. Traduir literalment *La Revolució Venidora* no m'ha semblat la solució adequada, ja que no és natural. Una altra opció era traduir el sintagma per *La revolució que ve*, però penso que així perd força i a més hi ha hagut un canvi en l'estructura sintàctica. Per tal de ser el màxim fidel al text original i mantenir-ne l'estructura sintàctica, he optat per la traducció *La Revolució Imminent*. *Coming* com a adjectiu designa quelcom que ve, que arriba. *Imminent* dóna un matís d'immediatesa que s'adequa a la intenció del discurs de l'autor, per això he decidit traduir *coming* per aquest adjectiu.

¹⁰ *Lliga Gaèlica (Gaelic League)*. Problema de referència cultural. Es refereix a la Lliga Gaèlica (*Conradh na Gaeilge* en irlandès), una organització per a mantenir la llengua irlandesa parlada a Irlanda de la qual Patrick Pearse era membre. He traduït el nom amb l'equivalent en català. Aquest text va dirigit a lectors interessats en el tema i que per tant ja deuen estar ben informats, així que si s'hagués de publicar, no seria necessari explicar què va ser la Lliga Gaèlica. Ara bé, si anés dirigit a un públic que no coneix prou la història d'Irlanda, a part de traduir el nom, hi afegiria una perífrasi explicativa o una nota a peu de pàgina.

¹¹ *La Lliga Gaèlica, tal i com l'entenem (The Gaelic League, as the Gaelic League)*. Problema d'expressió. La traducció literal seria *La Lliga Gaèlica, com és la Lliga Gaèlica*. No funciona perquè l'expressió *com és la Lliga Gaèlica* en el sentit que expressa el text original és agramatical en català. He optat per la traducció *La Lliga Gaèlica, tal i com l'entenem* perquè d'aquesta manera sóc fidel al sentit del text fent servir una expressió gramatical.

¹² *vox clamantis*. És un problema de referència cultural. Es refereix a l'expressió *vox clamantis in deserto* ("la veu d'algú que crida al desert") atribuïda a Sant Joan Baptista, un profeta del Nou Testament que va batejar Jesús, i té el significat d' "algú que parla i ningú l'escolta". Es tracta, doncs, d'una metàfora. He decidit no traduir aquesta expressió, ja que Pearse tampoc ho va fer. Considero que, tot i que sigui una expressió llatina, qualsevol persona que tingui mínimament cultura pot entendre el que vol dir. En cas que el text anés dirigit a un públic molt ampli, sí que la traduiria.

¹³ *epopeies (epos)*. Problema de referència cultural. Fa referència als poemes èpics grecs.

poble, amb tota probabilitat no hauríem ni entrat a la Lliga Gaèlica. Hauríem d'haver fet les paus amb el diable, i potser ens hauria semblat un tipus molt decent, perquè recompensa generosament aquells qui li fan bon servei fent-los Generals de l'Estat i proporcionant-los saldos bancaris, segones residències al camp, etcètera. No hem rebutjat¹⁴ totes aquestes coses desitjables pel bé de *is i tá*¹⁵. Ho hem fet pel bé d'Irlanda. En altres paraules, tots i cadascun de nosaltres teníem un motiu ulterior per fer-nos de la Lliga Gaèlica (jo, al menys, el tenia i espero que tots el tinguéssiu). Mai no vam pretendre ser membres de la Lliga Gaèlica i res més que membres de la Lliga Gaèlica. Havíem de fer alguna cosa per Irlanda, cadascú a la seva manera. La nostra presència¹⁶ a la Lliga Gaèlica seria la nostra tutela: primer vam haver d'aprendre a conèixer Irlanda, comprendre-la¹⁷, entendre els accents de la seva veu; vam haver d'aprendre a refer-nos/recuperar-nos, desheretats com estàvem, amb el seu esperit i la seva ment, tornar a entrar als nostres drets de naixença mística. És per això que vam anar a l'escola de la Lliga Gaèlica. Era una bona escola, i estimem el seu nom i defensarem la seva fama durant tots els dies de la nostra lluita i esforç. Però no pretenem seguir sent alumnes per sempre.

Moltes vegades he dit (citant, crec, Herbert Spencer¹⁸) que l'educació hauria de ser un preparació per a una vida completa; i ara dic que la nostra educació de la Lliga Gaèlica hauria d'haver estat una preparació per a la nostra vida completa com a nacionalistes irlandesos. A mesura que hem estat fidels i diligents membres de la Lliga Gaèlica, la nostra tasca com a nacionalistes irlandesos (i amb aquest terme em refereixo als que acceptem l'ideal d'una nació irlandesa i que treballem pel mitjà que sigui per a fer-la realitat) serà seriosa i exhaustiva, una

---

¹⁴ Problema lingüístic. La traducció literal de *turn our backs upon* seria *donar l'esquena*, però he optat per traduir-ho pel verb *rebutjar* perquè considero que *hem rebutjat totes aquestes coses desitjables* (referint-se a les recompenses que el diable dona a aquells qui el segueixen) sona molt millor que *hem donat l'esquena a totes aquestes coses desitjables*. Donem l'esquena a una persona, no a una cosa.

¹⁵ Problema de referència cultural. *Is i tá* en irlandès són formes que volen dir "ser". Pearse suggereix que en la lluita nacionalista hi ha més en joc que parlar irlandès, per important que sigui. He decidit mantenir les paraules en irlandès perquè traduir el sintagma per *pel bé de ser i ser* no té sentit i perquè la intenció de Pearse era reivindicar el nacionalisme irlandès i, per tant, la llengua pròpia d'Irlanda. Així doncs, ho he traduït per *pel bé de is i tá*. Perquè el lector ho entengués, faria una nota a peu de pàgina explicant que *is i tá* volen dir "ser" en irlandès, i que Pearse s'hi refereix per homenatjar la llengua.

¹⁶ Problema lingüístic. He traduït *Our Gaelic League time* per *La nostra presència a la Lliga Gaèlica* i no pas per *El nostre temps a la Lliga Gaèlica*, expressió que en català no es diu i que queda una mica postissa. *Presència* transmet el mateix sentit (el temps en què van formar part de la Lliga) i fa que la frase soni millor.

¹⁷ Problema lingüístic. La traducció literal de *read the lineaments of her face* és *llegir els trets de la seva cara*, però he preferit traduir l'expressió per *comprendre-la*, ja que he volgut evitar l'ús del possessiu *de la seva cara*, gens genuí en català. Llegir els trets de la cara d'algú vol dir entendre el que sent, el que li passa, per això he fet servir el verb *comprendre*.

¹⁸Es tracta d'un problema de referència cultural. Herbert Spencer (1820-1903) va ser un filòsof, teòric polític i sociòleg anglès.

lluïta valenta i digna, no la simple realització d'un ritual. Pel que fa a quina ha de ser la tasca que heu de dur a terme com a nacionalistes irlandesos, no puc fer-ne conjectures; sé quina ha de ser la meua, i vosaltres hauríeu de saber quina és la vostra i aferrar-vos-hi. I podria ser que la vostra tasca i la meua ens portin a un punt de trobada comú (no, segur que ens trobarem), i que un dia ens aixequem junts, amb molts més que ens donin suport, a punt per a una aventura més gran que qualsevol que cap de nosaltres hagi viscut mai, una causa i un triomf que aconseguirem entre tots.

A això em referia quan he dit que la nostra tasca d'ara a endavant s'ha de fer cada vegada menys a través de la Lliga Gaèlica i cada vegada més a través dels grups i els individus que han sorgit o que estan sorgint fora de la Lliga Gaèlica. A la Irlanda dels pròxims anys hi haurà una activitat multitudinària de clubs de llibertat¹⁹, partits de joventuts republicanes, organitzacions del treball, grups socialistes i agrupacions semblants; empreses desconcertants dutes a terme per persones sanes i persones dementes, per homes bons i per homes dolents, molts d'ells aparentment contradictoris, alguns mútuament destructius, però tots tenen un objectiu comú, i aquest objectiu és la revolució irlandesa.

Perquè si hi ha alguna cosa que ha quedat més clara que una altra és que quan els set homes es van reunir a O'Connell Street per fundar la Lliga Gaèlica, estaven començant, si hi hagués hagut un Liancourt²⁰ per fer l'epigrama, no una revolta, sinó una revolució. La feina de la Lliga Gaèlica, la feina que tenia assignada, era aquesta. I la feina està feta. Cada generació té la seva proesa. La proesa de la generació que ha arribat a la meitat de la seva vida va ser la Lliga Gaèlica: l'inici de la revolució irlandesa. Fem que la nostra generació no defugui la seva proesa, que és fer la revolució.

Crec que el moviment nacional del qual la Lliga Gaèlica n'ha estat l'ànima ha arribat al punt en què va havia arribat el moviment d'O'Connell²¹ al final de la sèrie de reunions monstruoses²².

---

¹⁹ No he trobat un equivalent de *Freedom Clubs* i he optat per fer-ne una traducció literal: *clubs de llibertat*. No he mantingut les majúscules a inici de paraula perquè Pearse, en aquest paràgraf, parla de grups genèrics; no cita cap grup en concret. El mateix passa amb els altres grups que enumera: *Republican Parties, Labour Organisations, Socialist Groups*. Al text original van amb majúscula inicial, però a l'hora de traduir-los els he escrit tots en minúscula.

²⁰ Problema de referència cultural. François Alexandre Frédéric, duc de la Rochefoucauld-Liancourt (1747–1827) va ser un reformador francès. Liancourt va ser escollit el 1789 als Estats Generals, l'assemblea convocada pel rei Lluís XVI per solucionar la crisi financera del país. Va lluitar per la reforma social i la causa de la monarquia, sent conscient de l'estat d'ànim revolucionari de França. El 12 de juliol de 1789, dos dies abans de la presa de la Bastilla, va avisar el rei de la situació que hi havia a París. En resposta a l'observació que va fer el rei dient que es tractava d'una revolta, va dir: "No, senyor, és una revolució".

²¹ Problema de referència cultural. Daniel O'Connell (Carhen House, Kerry, 1775 — Gènova, 1847) fou un polític irlandès. Es distingeix per les seves idees nacionalistes. Formà part dels Irlandesos

De fet, crec que el nostre moviment va arribar a aquest punt fa uns quants anys. Per exemple, al final de la lluita per pels «Essential Irish»²³; i ho vaig dir en aquell moment. Havia arribat el moment d'una nova Jove Irlanda²⁴, amb una política atrevida; i hem perdut molt a causa dels nostres dubtes. Proposo, amb tota serietat, que no dubtem més—que tirem endavant. Proposo que deixem el Conciliation Hall enrere i que ens afiliem a la Confederació Irlandesa²⁵. Quan el Dr. Hyde, en una reunió en què he tingut l'oportunitat de parlar després d'ell, ha ensenyat el colom de la pau, jo sempre he procurat ensenyar la meva espasa i turmentar-lo dient que la Lliga Gaèlica ha portat a Irlanda “no la pau, sinó l'espasa”²⁶. Però això no mostra cap diferència fonamental de perspectiva entre el meu líder i jo; mentre ell pensa en la pau entre els germans irlandesos, jo penso en la punta d'espasa entre els irlandesos organitzats en bandes i la força estrangera que ocupa Irlanda: i la pau que desitja el meu líder és necessària per a la meua guerra. És evident que no hi pot haver pau entre el cos polític i una substància estranya que s'ha

---

Units, societat revolucionària, però es negà a participar en la revolució irlandesa del 1798. Era molt crític amb les idees que implicaven una insurrecció violenta, i va dir que la llibertat d'Irlanda no s'aconseguiria amb el derramament de sang. Quan fou aprovada l'Act of Union, que abolia el parlament irlandès (1800), treballà per la defensa dels interessos catòlics i creà (1823), amb Richard Lalor Sheil, la Catholic Association, reorganitzada més tard per ell mateix. Derrotà a les urnes uns quants representants dels grans propietaris (irlandesos protestants o d'origen britànic), i, obtinguda l'emancipació dels catòlics (Catholic Relief Bill, 1829), ingressà a la Cambra dels Comuns. Treballà llavors intensament per a l'abolició del decret d'unió d'Irlanda a Anglaterra. Fou detingut, acusat de conspiració (1844).

²² Problema de referència cultural. “Reunions monstroses”. Després de l'assoliment de l'emancipació dels catòlics, O'Connell inicià una campanya per la derogació de l'Acta d'Unió d'1800, que havia significat la unió dels regnes de Gran Bretanya i d'Irlanda, en el Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda. Amb aquesta finalitat, O'Connell fundà l'Associació per la Derogació, que defensava la reinstauració d'un regne d'Irlanda. Per tal d'aconseguir-ho, organitzà una sèrie de reunions multitudinàries arreu d'Irlanda, amb excepció de la província d'Ulster, dominada per protestants i unionistes. Aquestes reunions van rebre el nom en anglès de *Monster Meetings* per la gran afluència de públic (al voltant de 100.000 persones). He traduït *monster meetings* per “reunions monstroses” i no per “reunions de monstres” ja que la semàntica del nom no indica que eren trobades on es reunien monstres, sinó que eren d'una magnitud monstrosa, bestial.

²³ Fa referència als joves irlandesos que dominaven el gaèlic irlandès. Per entrar a certes universitats irlandeses, com a la University College Dublin, els aspirants s'havien de sotmetre a un examen per acreditar un mínim nivell de gaèlic irlandès.

²⁴ Problema de referència cultural. La Jove Irlanda (en anglès *Young Ireland* i en el gaèlic irlandès *Éire Óg*) fou un moviment nacional irlandès de caràcter revolucionari que va operar a mitjans dels anys 40 del segle XIX. El moviment va néixer a l'entorn de la redacció del setmanari *The Nation*, fundat per promoure el retorn de l'autogovern irlandès i la derogació de l'Act of Union. El diari va ser fundat el 1842 per Charles Gavan Duffy, un jove periodista catòlic, i Thomas Davis, un estudiant protestant del Trinity College de Dublín. Eren seguidors de l'activista Daniel O'Connell i el seu moviment Associació per la Derogació, però aviat es van allunyar d'ell enfront de la negativa d'O'Connell a la lluita armada i a les seves esperances excessives en el paper que podia tenir l'Església Catòlica.

²⁵ El Conciliation Hall fou construït el 1841 com a seu de l'Associació per la Derogació. La Confederació Irlandesa fou un moviment nacionalista independent, format el 1847 per membres de Jove Irlanda que s'havien separat de l'Associació per la Derogació. D'aquesta manera, Pearse era partidari de sortir d'un moviment pacífic i centrat en el Parlament per entrar en un que apostés per la lluita armada.

²⁶ Referència bíblica. Pearse cita un salm de l'Apòstol Lluç: “no la pau, sinó l'espasa”. El text complet és: “Us penseu que he vingut a portar la pau a la terra? No he vingut a portar la pau, sinó l'espasa. He vingut a dividir el fill contra el pare; la filla contra la mare; i la nora contra la sogra.” (Lc 12, 54-56).

interposat en el seu sistema: entre ells només hi haurà guerra fins que la substància estranya sigui expulsada o assimilada.

Que la Home Rule²⁷ signifiqui una relaxació o un enduriment de les urpes d'Anglaterra vers Irlanda, encara s'ha de veure. Però l'arribada del Home Rule, si és que arriba, no farà cap diferència material en la naturalesa de la tasca que tenim per davant: només afectarà els mitjans que hem d'emprar, el nostre pla de campanya. Queda la tasca substancial d'aconseguir la nació irlandesa, ja sigui amb el poder del Home Rule, com sense. Penso que, en qualsevol cas, només l'aconseguirem amb esforç, patiment i vessament de sang. No l'aconseguirem si no treballem. La nostra tasca aquí i ara és posar-nos l'arnés per tota la feina que hem de fer.

Sostinc que abans que puguem dur a terme cap tasca, qualsevol tasca d'home, primer hem de ser conscients que som homes. Irlanda necessita homes. I nosaltres, els de la nostra generació, no som homes, en el sentit real de la paraula, perquè sofrim coses que els homes no sofreixen, i busquem reparar els greuges amb mitjans que els homes no fan servir. Ens hem permès, per exemple, anar desarmats; i, ara que tenim l'oportunitat de tornar-nos a armar, no l'estem aprofitant. La setmana passada, el professor Eoin MacNeill²⁸ va assenyalar que en aquest moment tenim una oportunitat de rectificar l'error majúscul que vam cometre quan ens vam permetre anar desarmats; i aquestes oportunitats, ens recorda, no sempre tornen a les nacions.

Hi ha una cosa que es pot demostrar, i és que la nacionalitat no s'aconsegueix de cap altra manera que amb les armes. Hi deu haver un o dos casos en què realment no hi va haver cap vessament de sang, però les armes hi eren, i la capacitat d'utilitzar-les també. Irlanda desarmada només aconseguirà la llibertat que Anglaterra estigui disposada a donar-li, però Irlanda armada finalment aconseguirà tota la llibertat que vulgui. Aquestes són qüestions que pot ser que no afectin la Lliga Gaèlica com a òrgan, però afecten tots els membres de la Lliga Gaèlica i tots els homes i dones d'Irlanda. Fa cinc o sis anys, en discursos a l'And-Chraobh²⁹ vaig insistir molt en això, però la Lliga estava massa ocupada prenent resolucions per pensar en una revolució, i

---

²⁷ Problema de referència cultural. El Home Rule va ser l'estatut que dotava Irlanda de certa autonomia dins del Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda. Des de finals del segle XIX, els líders del Partit Parlamentari Irlandès van demandar una major autonomia per a Irlanda amb, entre altres mesures, la creació d'un parlament irlandès dins del Regne Unit.

²⁸ Eoin MacNeill (15 de maig de 1867 – 15 d'octubre de 1945) fou un acadèmic, nacionalista, revolucionari i polític irlandès. Ha estat descrit com "el pare de l'estudi modern la història medieval irlandesa." Figura clau del renaixement gaèlic, fou cofundador de la Lliga Gaèlica per a preservar la llengua i la cultura irlandeses. El 1913 fou un dels creadors dels Voluntaris Irlandesos (incitat i encoratjat per la Germandat Republicana Irlandesa), i en fou nomenat cap d'Estat Major. Tot i ocupar aquest càrrec, mai no va prendre cap paper en planificació de l'Aixecament de Pasqua, i fins i tot va intentar evitar-la. Més tard va ser escollit al Primer Dáil com a membre del Sinn Féin.

²⁹ L'*And-Chraobh* (en irlandès) era l'òrgan de govern de la Lliga Gaèlica.

l'única resolució que un membre de la Lliga Gaèlica no pot prendre era la resolució de ser un home. Els meus companys de la Lliga no havien (i no han) comprès que qui no es pot defensar a si mateix, per molt que dugui pantalons, no és un home.

M'alegro, doncs, que el Nord hagi començat. M'alegro que els orangistes³⁰ s'hagin armat, perquè és molt important veure armes en mans irlandeses. M'agradaria veure l'AOH³¹ armada. M'agradaria veure els transportistes³² armats. M'agradaria veure tots i cadascun dels ciutadans d'Irlanda armats. Ens hem d'acostumar a pensar amb les armes, a veure-hi amb les armes, a fer servir les armes³³. Potser ens equivocarem al principi dispararem a la persona equivocada; però el vessament de sang és una purificació i un acte santificador, i, si una nació ho veu com l'horror final, és que ha perdut la virilitat. Hi ha moltes coses més terribles que la sang, i l'esclavatge n'és una.

ANÀLISI

Pearse fa servir un llenguatge elevat que es caracteritza per l'ús d'un vocabulari culte i de referències històriques i religioses. La intenció del discurs és moralitzar el poble d'Irlanda i animar-lo a fer la revolució per alliberar Irlanda de l'ocupació d'Anglaterra, a la qual fa referència com «substància externa». Reivindica l'ús de les armes, dient que el deure dels irlandesos és armar-se per defensar la nació. Diu que un «sacrifici de sang» pot redimir Irlanda, de la mateixa manera que Jesucrist —amb el seu sacrifici personal— va redimir la humanitat. El

---

³⁰ Fa referència als membres de l'Orde d'Orange (en anglès *Orange Order* o *Orange Institution*), una organització de fraternitat protestant que opera al Regne Unit i a la República d'Irlanda. És de caràcter conservador i defensa la pertinença d'Irlanda primer i d'Irlanda del Nord actualment a la Corona Britànica. Es va fundar el 1785 com a resposta als primers passos del nacionalisme irlandès, que ja havia assolit representació a les cambres parlamentàries de Londres i que havia impulsat algunes temptatives secessionistes. És irònic que Pearse digui que s'alegra “que els homes d'Orange s'hagin armat”, ja que eren opositors al que ell volia: la independència d'Irlanda. El 1912, els membres de l'Orde d'Orange van signar el Pacte de l'Ulster en protesta per la Home Rule, una llei introduïda pel Govern britànic que permetia que s'establís un parlament irlandès a Dublín.

³¹ L'AOH (Ancient Order of Hibernians) és una organització fraternal catòlica irlandesa fundada el 1836.

³² Els transportistes formaven part del sindicat irlandès de treballadors i transportistes (Irish Transport and General Workers Union).

³³ Problema lingüístic. La traducció literal de *We must accustom ourselves to the thought of arms, to the sight of arms, to the use of arms* en català és *Ens hem d'acostumar al pensament de les armes, a la vista de les armes, a l'ús de les armes*. No ho he traduït així perquè no sona gens natural. Així doncs, he canviat l'estructura sintàctica de l'oració: *Ens hem d'acostumar a pensar amb les armes, a veure-hi amb les armes, a fer servir les armes*. Els canvis que he fet són els següents: el sintagma nominal *al pensament* pel sintagma verbal *a pensar* i el complement del nom *de les armes* pel complement circumstancial *amb les armes*; el sintagma nominal *a la vista* pel sintagma verbal *a veure-hi* i el complement del nom *de les armes* pel complement circumstancial *amb les armes*; el sintagma nominal *a l'ús* pel sintagma verbal *a fer servir* i el complement del nom *de les armes* pel complement directe *les armes*.

nacionalisme de Pearse tenia un caire místic que queda ben reflectit a «The Coming Revolution».

3.2. James Connolly

James Connolly, (1868-1916), va ser un líder nacionalista i socialista i un dels impulsors de l'Alçament de Pasqua de 1916. A diferència d'altres líders del moviment com Patrick Pearse, representava el vessant social de l'aixecament. Connolly compartia l'ideal nacionalista de Pearse, però el seu concepte de nació era més hereu de l'anàlisi marxista que del misticisme religiós. No només lluitava per l'autodeterminació d'Irlanda, també volia acabar amb el sistema capitalista. Per aquest motiu, va tenir moltes desavinences amb els que només es definien com a nacionalistes. Connolly creia fermament que la llibertat d'Irlanda només seria possible amb una societat igualitària, i que això només s'aconseguiria amb el socialisme: *For fairness at work and justice in society*.

3.2.1. Vida

James Connolly va néixer a Edimburg, fill de pares emigrants irlandesos. Als onze anys va deixar l'escola per anar a treballar, i posteriorment es va convertir en un dels líders polítics de l'esquerra del seu moment. És possible que entrés a l'exèrcit britànic als catorze anys, sent destinat a Dublín, on suposadament va conèixer la dona que acabaria sent la seva esposa. El 1892 ja era una figura important de la Federació Socialista Escocesa, i n'esdevingué secretari el 1895. El 1896 va deixar l'exèrcit i va formar el Partit Republicà Socialista Irlandès. Mentre es trobava en territori britànic, va ser un dels fundadors del Partit Laborista Socialista, que es va separar de la Federació Socialdemòcrata el 1903. Era la mà dreta de James Larkin³⁴ al sindicat de treballadors i transportistes. En algun moment d'aquest període va estudiar i posteriorment va promoure l'esperanto, la llengua internacional auxiliar.

El 1913, en resposta al tancament patronal³⁵ d'aquell any, va formar l'Exèrcit Ciutadà Irlandès, un grup de treballadors entrenats i armats que lluitaven per defensar els treballadors i organitzaven vagues. Tan sols va estar format per unes 250 persones. El seu objectiu últim era l'establiment d'una nació irlandesa socialista i independent.

---

³⁴ James Larkin (21 de gener de 1876 — 30 de gener de 1947) va ser un líder del sindicat irlandès de treballadors i transportistes i un activista socialista. Va néixer a Liverpool (Anglaterra), fill de pares irlandesos

³⁵ El tancament patronal o locaut (també conegut per l'expressió anglesa *lockout*) és la principal mesura de conflicte que pot fer servir l'empresari, i consisteix en la clausura temporal del centre de treball decidida unilateralment per ell mateix, com una mesura de conflicte davant els treballadors, que es veuen impossibilitats per a exercir llur activitat laboral.

Connolly considerava l'organització de Voluntaris Irlandesos massa burgesa, i poc preocupada per la independència econòmica d'Irlanda. En 1915, tot buscant adoptar una acció decisiva contra les forces britàniques, estava disposat a adoptar accions immediates. Això va alarmar els membres de la Germandat Republicana Irlandesa (IRB), que havia realitzat una tasca d'infiltració dins dels Voluntaris, i planejava una insurrecció en diversos anys. Els líders de la Germanor, incloent Thomas J. Clarke³⁶ i Patrick Pearse, es van reunir amb Connolly amb la intenció d'arribar a un acord. Encara que s'ha afirmat que va ser segrestat per això, aquesta idea ha estat rebutjada amb posterioritat. En qualsevol cas, va desaparèixer durant tres dies sense avisar.

El 1916 Connolly ja era comandant de la Brigada de Dublín, i va participar en l'Aixecament de Pasqua contra les forces britàniques. Va ser greument ferit en la batalla, i posteriorment executat el 12 de maig, lligat a una cadira, ja que no es podia mantenir en peu degut a la ferida que havia rebut al turmell durant la insurrecció.

El seu llegat a Irlanda és de gran rellevància per la seva contribució a la causa nacionalista. Així mateix, el seu marxisme ha estat analitzat i reivindicat per diferents pensadors i organitzacions polítiques. La seva obra escrita està fonamentalment basada en articles, i mostra un pensament en el qual es pretén unir el nacionalisme irlandès, el marxisme i el cristianisme.

Connolly va ser un dels pocs dirigents d'esquerres que es van oposar a la Primera Guerra Mundial, fet que va provocar l'odi de diversos líders socialistes d'Europa. Pel que sembla, Lenin va ser un gran admirador de Connolly, encara que mai no es van conèixer en persona. Lenin es va enfrontar en alguna de les seves obres als qui consideraven la rebel·lió a Irlanda com a burgesa, tot assenyalant que no existia una revolució pura, i els comunistes havien de buscar la unitat amb altres forces socials. A Escòcia, les seves teories han influït en el pensament de socialistes com ara John Maclean, també interessat a combinar idees nacionalistes i marxistes, i que amb aquesta finalitat va crear el Partit Republicà Obrer Escocès.

---

³⁶ Thomas James Clarke, en irlandès Tomás Ó Cléirigh (11 de març de 1857 — 3 de maig, 1916), fou un líder revolucionari irlandès i potser el màxim responsable de l'Aixecament de Pasqua de 1916.

3.2.2. Resum, traducció i anàlisi d'un text polític

«What Is A Free Nation?»

Article publicat al diari *Workers' Republic* el 12 de febrer de 1916. Transcrit per The James Connolly Society el 1997. Corregit per Chris Clayton l'agost del 2007.

RESUM

A l'article, Connolly parla de tot el que ha de tenir una nació per ser lliure, i denuncia que Irlanda no té cap dret que li permeti ser-ho. Al llarg del discurs, fa referència a actes duts a terme al llarg de la història per les autoritats britàniques que han anat suprimint la llibertat d'Irlanda. Esmenta, també, el fet que molts ciutadans irlandesos decideixin allistar-se a l'exèrcit britànic per lluitar per Anglaterra, el poder opressor. Assegura que això no ha de ser així, sinó que els mateixos que són fidels als anglesos han de reaccionar i defensar la seva nació, Irlanda.

TEXT ORIGINAL

What is a free nation?

We are moved to ask this question because of the extraordinary confusion of thought upon the subject which prevails in this country, due principally to the pernicious and misleading newspaper garbage upon which the Irish public has been fed for the past twenty-five years.

Our Irish daily newspapers have done all that human agencies could do to confuse the public mind upon the question of what the essentials of a free nation are, what a free nation must be, and what a nation cannot submit to lose without losing its title to be free.

It is because of this extraordinary newspaper-created ignorance that we find so many people enlisting in the British army under the belief that Ireland has at long last attained to the status of a free nation, and that therefore the relations between Ireland and England have at last been placed upon the satisfactory basis of freedom. Ireland and England, they have been told, are now sister nations, joined in the bond of Empire, but each enjoying equal liberties – the equal liberties of nations equally free. How many recruits this idea sent into the British army in the first flush of the war it would be difficult to estimate, but they were assuredly numbered by the thousand.

The Irish Parliamentary Party, which at every stage of the Home Rule game has been outwitted and bulldozed by Carson and the Unionists, which had surrendered every point and yielded every advantage to the skilful campaign of the aristocratic Orange military clique in times of peace, behaved in equally as cowardly and treacherous a manner in the crisis of war.

There are few men in whom the blast of the bugles of war do not arouse the fighting instinct, do not excite to some chivalrous impulses if only for a moment. But the Irish Parliamentary Party must be reckoned amongst that few. In them the bugles of war only awakened the impulse to sell the bodies of their countrymen as cannon fodder in exchange for the gracious smiles of the rulers of England. In them the call of war sounded only as a call to emulate in prostitution. They heard the call of war – and set out to prove that the nationalists of Ireland were more slavish than the Orangemen of Ireland, would more readily kill and be killed at the bidding of an Empire that despised them both.

The Orangemen had at least the satisfaction that they were called upon to fight abroad in order to save an Empire they had been prepared to fight to retain unaltered at home; but the nationalists were called upon to fight abroad to save an Empire whose rulers in their most generous moments had refused to grant their country the essentials of freedom in nationhood.

Fighting abroad the Orangeman knows that he fights to preserve the power of the aristocratic rulers whom he followed at home; fighting abroad the nationalist soldier is fighting to maintain unimpaired the power of those who conspired to shoot him down at home when he asked for a small instalment of freedom.

The Orangeman says: “We will fight for the Empire abroad if its rulers will promise not to force us to submit to Home Rule.” And the rulers say heartily: “It is unthinkable that we should coerce Ulster for any such purpose.”

The Irish Parliamentary Party and its press said: “We will prove ourselves fit to be in the British Empire by fighting for it, in the hopes that after the war is over we will get Home Rule.” And the rulers of the British Empire say: “Well, you know what we have promised Carson, but send out the Irish rabble to fight for us, and we will, ahem, consider your application after the war.” Whereat, all the Parliamentary leaders and their press call the world to witness that they have won a wonderful victory!

James Fintan Lalor spoke and conceived of Ireland as a “discrowned queen, taking back her own with an armed hand”. Our Parliamentarians treat Ireland, their country, as an old prostitute

selling her soul for the promise of favours to come, and in the spirit of that conception of their country they are conducting their political campaign.

That they should be able to do so with even the partial success that for a while attended their apostasy was possible only because so few in Ireland really understood the answer to the question that stands at the head of this article.

What is a free nation? A free nation is one which possesses absolute control over all its own internal resources and powers, and which has no restriction upon its intercourse with all other nations similarly circumstanced except the restrictions placed upon it by nature. Is that the case of Ireland? If the Home Rule Bill were in operation would that be the case of Ireland? To both questions the answer is: no, most emphatically, NO!

A free nation must have complete control over its own harbours, to open them or close them at will, or shut out any commodity, or allow it to enter in, just as it seemed best to suit the well-being of its own people, and in obedience to their wishes, and entirely free of the interference of any other nation, and in complete disregard of the wishes of any other nation. Short of that power no nation possesses the first essentials of freedom.

Does Ireland possess such control? No. Will the Home Rule Bill give such control over Irish harbours in Ireland? It will not. Ireland must open its harbours when it suits the interests of another nation, England, and must shut its harbours when it suits the interests of another nation, England; and the Home Rule Bill pledges Ireland to accept this loss of national control for ever.

How would you like to live in a house if the keys of all the doors of that house were in the pockets of a rival of yours who had often robbed you in the past? Would you be satisfied if he told you that he and you were going to be friends for ever more, but insisted upon you signing an agreement to leave him control of all your doors, and custody of all your keys? This is the condition of Ireland today, and will be the condition of Ireland under Redmond and Devlin's precious Home Rule Bill.

That is worth dying for in Flanders, the Balkans, Egypt or India, is it not?

A free nation must have full power to nurse industries to health, either by government encouragement or by government prohibition of the sale of goods of foreign rivals. It may be foolish to do either, but a nation is not free unless it has that power, as all free nations in the world have today. Ireland has no such power, will have no such power under Home Rule. The nourishing of industries in Ireland hurts capitalists in England, therefore this power is expressly withheld from Ireland.

A free nation must have full power to alter, amend, or abolish or modify the laws under which the property of its citizens is held in obedience to the demand of its own citizens for any such alteration, amendment, abolition, or modification. Every free nation has that power; Ireland does not have it, and is not allowed it by the Home Rule Bill.

It is recognized today that it is upon the wise treatment of economic power and resources, and upon the wise ordering of social activities that the future of nations depends. That nation will be the richest and happiest which has the foresight to marshal the most carefully its natural resources to national ends. But Ireland is denied this power, and will be denied it under Home Rule. Ireland's rich natural resources, and the kindly genius of its children, are not to be allowed to combine for the satisfaction of Irish wants, save in so far as their combination can operate on lines approved of by the rulers of England.

Her postal service, her telegraphs, her wireless, her customs and excise, her coinage, her fighting forces, her relations with other nations, her merchant commerce, her property relations, her national activities, her legislative sovereignty – all the things that are essential to a nation's freedom are denied to Ireland now, and are denied to her under the provisions of the Home Rule Bill. And Irish soldiers in the English Army are fighting in Flanders to win for Belgium, we are told, all those things which the British Empire, now as in the past, denies to Ireland.

There is not a Belgian patriot who would not prefer to see his country devastated by war a hundred times rather than accept as a settlement for Belgium what Redmond and Devlin have accepted for Ireland. Have we Irish been fashioned in meaner clay than the Belgians?

There is not a pacifist in England who would wish to end the war without Belgium being restored to full possession of all those national rights and powers which Ireland does not possess, and which the Home Rule Bill denies to her. But these same pacifists never mention Ireland when discussing or suggesting terms of settlement. Why should they? Belgium is fighting for her independence, but Irishmen are fighting for the Empire that denies Ireland every right that Belgians think worth fighting for.

And yet Belgium as a nation is, so to speak, but a creation of yesterday – an artificial product of the schemes of statesmen. Whereas, the frontiers of Ireland, the ineffaceable marks of the separate existence of Ireland, are as old as Europe itself, the handiwork of the Almighty, not of politicians. And as the marks of Ireland's separate nationality were not made by politicians so they cannot be unmade by them.

As the separate individual is to the family, so the separate nation is to humanity. The perfect family is that which best draws out the inner powers of the individual, the most perfect world is that in which the separate existence of nations is held most sacred. There can be no perfect Europe in which Ireland is denied even the least of its national rights; there can be no worthy Ireland whose children brook tamely such denial. If such denial has been accepted by soulless slaves of politicians then it must be repudiated by Irish men and women whose souls are still their own.

The peaceful progress of the future requires the possession by Ireland of all the national rights now denied to her. Only in such possession can the workers of Ireland see stability and security for the fruits of their toil and organization. A destiny not of our fashioning has chosen this generation as the one called upon for the supreme act of self-sacrifice – to die if need be that our race might live in freedom.

Are we worthy of the choice? Only by our response to the call can that question be answered.

TRADUCCIÓ

Igual que he fet amb el text de Pearse, d'aquest també n'he fet una traducció acadèmica amb notes a peu de pàgina en què explico quins problemes de traducció he trobat, com els he resolt, quin criteri he seguit i perquè.

Què és una nació lliure?

Volem respondre aquesta qüestió per l'extraordinària confusió d'idees sobre el tema que impera en aquest país, principalment a causa de la porqueria d'una premsa perniciososa i enganyosa amb la qual s'ha alimentat el públic irlandès durant els darrers vint-i-cinc anys.

Els nostres diaris irlandesos han fet tot el que les forces humanes podien fer per confondre l'opinió pública en la qüestió de quins són els trets essencials d'una nació lliure, què ha de ser una nació lliure, i què no pot suportar de perdre una nació sense perdre el seu títol de lliure.

És per aquesta extraordinària ignorància creada per la premsa que trobem tanta gent que s'allista a l'exèrcit britànic sota la convicció que Irlanda ha assolit de fa temps l'estatus de nació lliure, i que per tant les relacions entre Irlanda i Anglaterra s'han col·locat a la fi en la base satisfactòria de la llibertat. Irlanda i Anglaterra, ens han dit, són ara nacions germanes, unides amb el lligam

de l'Imperi, però cadascuna gaudeix de llibertats iguals—les llibertats iguals de nacions igualment lliures. Seria difícil estimar quants reclutes envià aquesta idea a l'exèrcit britànic en la primera. Quants reclutes envià aquesta idea a l'exèrcit britànic a l'inici de la guerra seria difícil d'estimar, però de ben segur se'n comptaven milers.

El Partit Parlamentari Irlandès, que a cada escena del joc de l'autonomia³⁷ ha estat trepitjat³⁸ i intimidat per Carson³⁹ i els unionistes, que s'ha rendit en tots els punts i ha atorgat tots els avantatges a l'hàbil campanya de la colla militar dels orangistes aristocràtics en temps de pau, s'ha comportat d'una forma igualment covarda i traïdora en la crisi de la guerra.

Hi ha pocs homes als quals el so de les trompetes de guerra no els elevi l'instint combatiu, no els inciti a tenir certs impulsos cavallerosos, ni que sigui per un moment. Però el Partit Parlamentari Irlandès s'ha d'incloure entre aquests pocs. En ells els sons de guerra tan sols despertaren l'impuls per vendre els cossos dels seus compatriotes com a carn de canó a canvi dels graciosos somriures dels governants d'Anglaterra. En ells el crit de guerra sonava tan sols com una crida per emular-los en la prostitució. Sentiren el crit de guerra —i es dedicaren a demostrar que els nacionalistes d'Irlanda eren més esclaus que els orangistes d'Irlanda, que estaven més disposats a matar i a morir sota les ordres d'un imperi que menyspreava els uns i els altres.

Els orangistes tenien si més no la satisfacció que els cridaven a lluitar a l'exterior per tal de salvar un imperi pel qual s'havien preparat per lluitar per mantenir-lo inalterat a casa; però els nacionalistes eren cridats a lluitar a l'exterior per salvar un imperi els dirigents del qual, en els seus moments més generosos, havien refusat d'atorgar al seu país els fonaments de la llibertat nacional.

Quan lluita a l'exterior, l'orangista sap que lluita per defensar el poder dels governants aristocràtics que seguia al seu país; el soldat nacionalista, en lluitar a l'exterior, lluita per mantindre intacte el poder dels qui van conspirar per abatre'l quan va demanar una petita part de llibertat.

---

³⁷En lloc de mantenir *Home Rule*, he fet una associació de conceptes i ho he traduït per *l'autonomia*. El Home Rule era un estatut que donava més autonomia a Irlanda (mantenint-la dins la corona britànica),

³⁸ La traducció literal d'*outwit* és *ser més llest que, avantatjar* (mentalment). Al text original, el verb apareix en veu passiva (*has been outwitted by*). Així doncs, ho he traduït per *ha estat trepitjat per*, ja que té el mateix sentit que *avantatjar*. Per mantenir la traducció literal, hauria d'haver canviat l'ordre de la frase i posar *Carson i els unionistes* de subjecte, en lloc de complement agent.

³⁹ Edward Henry Carson (9 de febrer de 1854 – 22 d'octubre de 1935), advocat i jutge. Fou líder dels unionistes irlandesos.

L'orangista diu: «Lluitarem per l'Imperi a l'exterior si els seus governants ens prometen no forçar-nos a sotmetre'ns a l'autonomia». I els governants diuen de tot cor: «És impensable que forcem l'Ulster amb aquest propòsit».

El Partit Parlamentari Irlandès i la premsa que li dóna suport deien: «Ens demostrarem aptes per formar part de l'Imperi Britànic lluitant per ell, amb l'esperança que després de la guerra aconseguim l'autonomia». I els governants de l'Imperi Britànic diuen: «Bé, ja sabeu què hem promès a Carson, però envieu la púrria irlandesa a lluitar per nosaltres, i, ehem, considerarem la vostra sol·licitud després de la guerra». Davant d'això, els dirigents parlamentaris i la seva premsa fan una crida al món a presenciar la meravellosa victòria que han aconseguit!

James Fintan Lalor⁴⁰ parlava i concebia Irlanda com una «reina destronada, que es fa enrere amb un arma a la mà». Els nostres parlamentaris tracten Irlanda, el seu país, com una vella prostituta que es ven l'ànima per la promesa d'uns valors futurs, i, en l'esperit d'aquesta concepció del país, dirigeixen la seva campanya política.

Que siguin capaços de fer-ho fins i tot amb l'èxit parcial que durant un temps va assistir al seu renunciament⁴¹ només va ser possible perquè eren molt pocs els irlandesos que realment entenien la resposta a la qüestió que encapçala aquest article.

Què és una nació lliure? Una nació lliure és la que posseeix un control absolut sobre tots els seus recursos i poders interns, i que no té cap restricció (llevat de les restriccions imposades per la natura) en la seva relació amb totes les altres nacions que es troben en circumstàncies similars. És aquest el cas d'Irlanda? Si el Decret d'Autonomia estigués en funcionament, seria aquest el cas d'Irlanda? La resposta a totes dues qüestions és: no, més enfàticament, NO!

Una nació lliure ha de tenir un control complet dels seus propis ports, obrir-los o tancar-los a voluntat, o barrar qualsevol mercaderia, o deixar-la entrar, segons el que li sembli millor pel benestar del seu propi poble, i en obediència als seus desitjos, i totalment lliure de la

---

⁴⁰ James Fintan Lalor (10 de maig del 1807 — 27 de desembre del 1849) fou revolucionari, periodista i un dels escriptors més influents de la seva època. Com a membre líder de la Confederació Irlandesa (Jove Irlanda), va tenir un rol actiu en la rebel·lió del juliol de 1948 i a l'intent d'aixecament que va tenir lloc el mateix any.

⁴¹ He traduït *apostasy*, que literalment vol dir *apostasia* o *l'acte de renunciar a un partit per renunciament*, ja que d'aquesta manera s'entén millor el sentit.

interferència de cap altra nació, i amb total indiferència pels desitjos de cap altra nació. Sense aquest poder, cap nació no posseeix els fonaments bàsics de la llibertat.

Posseeix Irlanda aquest control? No. El Decret d'Autonomia donarà aquest control dels ports irlandesos a Irlanda? No ho farà. Irlanda ha d'obrir els ports sempre que interessi a una altra nació, Anglaterra, i ha de tancar-los quan interessi a una altra nació, Anglaterra; i el Decret d'Autonomia força Irlanda a acceptar aquesta pèrdua de control nacional per sempre.

Com viuríeu en una casa si les claus de totes les portes fossin a les butxaques d'un rival que us hagués robat sovint en el passat? Us satisfaria que us digués que tots dos seríeu amics per sempre més, però que alhora insistís en fer-vos signar un acord que li deixés el control de totes les portes i la custòdia de totes les claus? Aquesta és la situació actual d'Irlanda, i serà la situació d'Irlanda sota el preciós Decret d'Autonomia de Redmond⁴² i Devlin⁴³.

Val la pena morir per això a Flandes, als Balcans, a Egipte o a l'Índia, o no?

Una nació lliure ha de tenir plens poder per impulsar indústries sanes, bé per la protecció del govern o per la prohibició del govern de la venda de béns de rivals estrangers. Seria de bojos no fer-ho, però una nació no és lliure si no té aquest poder que totes les nacions lliures del món tenen avui dia. Irlanda no té aquest poder, i no el tindrà sota l'autonomia. L'impuls d'indústries a Irlanda perjudica els capitalistes d'Anglaterra, i per tant aquest poder és expressament negat a Irlanda.

Una nació lliure ha de tenir plens poders per alterar, esmenar, abolir o modificar lleis sobre la propietat dels seus ciutadans i en obediència a la demanda dels seus propis ciutadans per fer-ne alteracions, esmenes, abolicions o modificacions. Tota nació lliure té aquest poder; Irlanda no el té, i no se li concedirà pel Decret d'Autonomia.

Avui dia es reconeix que el futur de les nacions depèn del tractament assenyat del poder econòmic i dels recursos, i de l'ordenament assenyat de les activitats socials. La nació més rica i

---

⁴² John Edward Redmond (Comtat de Wexford, 1 de setembre de 1856 – Londres, 6 de març de 1918) fou un advocat i polític irlandès entre el 1900 i 1918. Involucrat en política des de jove, el 1880 va ser escollit parlamentari en representació del Partit Parlamentari Irlandès. Va ser un fort opositor a la política nacionalista violenta que alguns propugnaven, defensant l'actitud del *Home Rule*.

⁴³ Joseph Devlin (13 de febrer de 1871 – 18 de gener de 1934) fou un advocat i polític nacionalista molt influent. Va ser membre del parlament en representació del Partit Parlamentari Irlandès a la Cambra dels Comuns del Regne Unit de la Gran Bretanya i Irlanda.

feliç serà la que tingui la previsió de dirigir amb la millor cura els seus recursos naturals als fins nacionals. Però a Irlanda se li nega aquest poder, i se li negarà sota l'autonomia. No es permet que els recursos naturals tan rics d'Irlanda i el geni amable dels seus infants es combinin per satisfer les necessitats dels irlandesos, llevat que la combinació pugui operar en línies aprovades pels governants d'Anglaterra.

El seu servei postal, els seus telègrafs, la seva ràdio, les seves duanes i tarifes, la seva moneda, les seves forces de combat, les seves relacions amb altres nacions, el seu comerç, les seves relacions de propietat, les seves activitats nacionals, la seva sobirania nacional —tot el que és essencial per a la llibertat d'una nació es nega ara a Irlanda, i es negarà sota les disposicions del Decret d'Autonomia. I els soldats irlandesos de l'exèrcit britànic lluiten a Flandes per aconseguir per Bèlgica, se'ns diu, totes aquelles coses que l'Imperi Britànic, ara com en el passat, nega a Irlanda.

No hi ha ni un sol patriota belga que no preferiria veure el seu país devastat per una guerra un centenar de vegades abans que acceptar una disposició per Bèlgica com la que Redmond i Devlin han acceptat per Irlanda. Som els irlandesos d'una pasta més baixa que els belgues?

No hi ha ni un sol pacifista a Anglaterra que volgues posar fi a la guerra sense que es restaurés a Bèlgica la plena possessió de tots els drets i poders nacionals que no posseeix Irlanda, i que el Decret d'Autonomia li nega. Però aquests mateixos pacifistes mai no esmenten Irlanda quan discuteixen o suggereixen acords. Per què ho haurien de fer? Bèlgica lluita per la seva independència, però els irlandesos lluiten per l'Imperi que nega a Irlanda tot els drets pels quals els belgues pensen que cal lluitar.

I és que Bèlgica, com a nació, és, per dir-ho així, una creació d'ahir—un producte artificial dels plans d'estadistes. Mentre que les fronteres d'Irlanda, les marques inesborrables de l'existència separada d'Irlanda, són tan antigues com Europa, l'obra és del Totpoderós, no dels polítics. I com que les marques de la nacionalitat separada d'Irlanda no les van fer els polítics, tampoc no les poden desfer.

Allò que l'individu aïllat és a la família, ho és la nació individual a la humanitat. La família perfecta és la que treu el millor dels poders interns de l'individu; el món més perfecte és aquell en què l'existència individual de les nacions es considera allò més sagrat. No hi pot haver cap Europa perfecta en la qual es negui a Irlanda fins i tot el darrer dels seus drets nacionals; no hi pot haver cap Irlanda que valgui si els seus fills accepten mansament aquesta negació. Si

aquesta negociació l'han acceptada els esclaus sense ànima dels polítics, llavors l'han de repudiar els homes i dones irlandesos que encara tenen ànima pròpia.

El progrés pacífic del futur requereix la possessió d'Irlanda de tots els drets nacionals que ara li neguen. Els obrers d'Irlanda tan sols poden veure l'estabilitat i seguretat dels fruits del seu esforç i organització en possessió d'aquests drets. Un destí, i no la nostra voluntat, ha triat aquesta generació com la que ha estat cridada a l'acte suprem del sacrifici—morir, si cal, perquè la nostra raça pugui viure en llibertat.

Som dignes de la tria? Aquesta qüestió només es podrà respondre amb la nostra resposta a la crida.

ANÀLISI

El text té un to reivindicatiu i una intenció clara de fer reaccionar el lector i incitar-lo a aixecar-se i fer la revolució. Amb aquest article, Connolly vol despertar el poble irlandès del somni de la submissió i incitar-lo a armar-se per recuperar la llibertat de la nació. El llenguatge és bastant planer; a diferència de Pearse, Connolly no fa servir expressions tan cultes, de manera que el text es fa molt entenedor. Connolly creia el que era més important era que qui llegís els seus articles —els seus lectors principalment eren de la classe obrera i molts no eren gaire cultes ja que no havien anat a la universitat— realment entengués el que hi deia. Per tant, no era partidari de carregar el text de metàfores cultes, que més que facilitar-ne la comprensió, fan que sigui pompós i que allunyi el lector.

4. Conclusions

Per concloure aquest treball, primer de tot he de dir que m'ha servit molt per aprendre, no només en la disciplina de la traducció, sinó també en la de cerca de documentació. Internet està ple d'informació —no sempre de qualitat, cosa que més aviat la converteix en desinformació—, i en molts moments de la meva recerca, m'he vist obligada a descartar moltes fonts de les quals no em fiava gaire, ja fos per la manera com estava redactada la informació o per la procedència o autoria d'aquesta. És molt important triar les fonts adequades, i per això cal tenir criteri.

La cerca de documentació ha tingut un paper essencial en la meua vida d'estudiant aquests quatre anys de carrera universitària. No es pot traduir sense documentar-se. Per tant, puc dir que el fet d'haver cursat uns estudis de traducció i interpretació, han fet que la feina de cercar i seleccionar la informació no hagi estat tan difícil. Amb això no vull dir que a les altres carreres universitàries la documentació no tingui un paper important; no poso en dubte que un estudiant de Genètica, per exemple, hagi de cercar documentació en moltes ocasions, però en tot cas ho fa quan ha de fer un treball d'alguna assignatura. Però els alumnes de Traducció i Interpretació estem constantment cercant informació, perquè la majoria de les nostres assignatures són de traducció, i, per tant, requereixen que ens documentem sempre que als textos que traduïm hi hagi referències culturals, noms de personatges històrics, etc. (si són de temàtica humanística), o termes especialitzats (si són de temàtica científica i tècnica), entre d'altres.

Pel que fa a les traduccions que he fet, he de dir que els dos textos, tant el de Patrick Pearse com el de James Connolly, no eren fàcils de traduir. Primer de tot, perquè són assajos de principis del segle XX, i inclouen particularitats de l'anglès d'aquella època i nombroses referències culturals i històriques, cosa que va fer que hagués de cercar informació constantment. Tot això queda reflectit a les notes de pàgina on menciono els problemes de traducció que vaig trobar, explico com els he resolt i i els criteris que he seguit. He d'admetre que fer tantes notes a peu de pàgina és una mica pesat, però des d'un primer moment vaig decidir que volia fer traduccions comentades, ja que penso que és una molt bona manera de mostrar les dificultats que es pot trobar un traductor (en aquest cas, una estudiant de traducció) a l'hora de traduir un text.

També he de dir que, en general, he gaudit molt fent aquest treball. Ha sigut molt enriquidor i com he dit anteriorment, he après molt fent-lo. M'ha sigut útil ja que m'ha servit per preparar-me una mica més per a la professió a la qual em vull dedicar, i m'ha permès endinsar-me en la història d'Irlanda, reflexionar sobre els diferents episodis que hi van tenir lloc en aquella època

de revolta i entendre perquè les coses van passar d'una manera i no d'una altra, com també m'ha permès impregnar-me de dos personatges, Patrick Pearse i James Connolly, a qui he agafat molt d'afecte i que, de ben segur, recordaré tota la vida.

Finalment, vull agrair a l'Eamon Butterfield, el meu tutor, tota l'atenció que m'ha dedicat des de l'inici al final de la realització d'aquest treball.

5. Bibliografia

EN PAPER

BEW John, cap. «Ireland under the Union, 1801 –1922», *The Princeton History of Modern Ireland*. Princeton University Press, 2016.

DWORKIN Dennis, *Ireland and Britain, 1798 –1922: An Anthology of Sources*. Hackett Publishing. Indianapolis, 2012.

FERRER I PONT Joan-Carles, *Nosaltres sols: la revolta irlandesa a Catalunya (1910-1923)*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, col. Biblioteca Serra d'Or, 2007.

DIGITAL

«Alçament de Pasqua», Viquipèdia (en línia)
[https://ca.wikipedia.org/wiki/A1%C3%A7ament_de_Pasqua]

CONNOLLY James, «What Is a Free Nation?», *Marxists Internet Archive* (en línia)
[<https://www.marxists.org/archive/connolly/1916/02/whtfrnat.htm>]

«El problema irlandés», *Carpeta docentes de historia: Historia del mundo contemporáneo*. Facultad de Humanidades y Ciencias de la Educación de la Universidad Nacional de La Plata (en línia) [<http://carpetahistoria.fahce.unlp.edu.ar/carpeta-1/notas/nota-5>]

«Història d'Irlanda». Viquipèdia (en línia)
[https://ca.wikipedia.org/wiki/Hist%C3%B2ria_d%27Irlanda]

«Irlanda», Enciclopèdia Catalana (en línia)
[<http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0033886.xml>]

«James Connolly», *BBC History, Easter Rising* (en línia)
[<http://www.bbc.co.uk/history/british/easterrising/profiles/po04.shtml>]

MÁRQUEZ Jaime, «Irlanda a principios del siglo XX», *Sobre Irlanda* (en línia)
[<http://sobreirlanda.com/2013/10/30/irlanda-a-principios-del-siglo-xx/>]

«Nacionalisme Irlandès», Viquipèdia (en línia)
[https://ca.wikipedia.org/wiki/Nacionalisme_irland%C3%A8s]

«Patrick Pearse», *BBC History, Easter Rising* (en línia)
[<http://www.bbc.co.uk/history/british/easterrising/profiles/po11.shtml>]

PEARSE, Patrick, «The Coming Revolution», *Collected works of Pádraic H. Pearse; political writings and speeches*. Dublin Phoenix, 1916 (en línia)
[<https://archive.org/stream/collectedworksof00pearuoft#page/90/mode/2up>]

«The Rising in 7 chapters». Lloc web sobre la revolució irlandesa de la University College Cork
[<http://theirishrevolution.ie/education-platform/#.VzztgmiLTIV>]

YUSTE Chesús, «Cronología histórica de Irlanda», *Innisfree. Un blog sobre Irlanda* (en línia)
[<https://innisfree1916.wordpress.com/historia-de-irlanda/cronologia-historica-de-irlanda/>]

AUDIOVISUAL

GRIFFITH Kenneth, *Curious journey – The 1916 Easter Rising*, 1973 (en línia)
[<http://www.documentarytube.com/videos/curious-journey-the-1916-easter-rising>]

James Connolly. A Working Class Hero, A Bruno Dog Production

James Connolly: Ireland's Greatest. Documental de la RTE (Televisió Nacional d'Irlanda) (en línia) [https://www.youtube.com/watch?v=vWGIOIbhOHk]

Patrick Pearse – Fanatic Heart (en línia)
[https://www.youtube.com/watch?v=Lx-SiTR66gA]